

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

SØVEJ 4

LOLLAND KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	05.11.2018
Besigtiget af:	Vera Noldus
Journalnummer:	18/08267
Kommune:	Lolland Kommune
Adresse:	Søvej 4, 4953 Vesterborg
Betegnelse:	Søgaard
Fredningsår:	2004
Omfang:	<i>Hovedbygningen (1905 af Viggo Dahl) og de to ældre bindingsværksbygninger (ca. 1850).</i>

I fredningsbeskrivelsen er der ikke taget stilling til lovligheden af bygningsarbejdet foretaget i ejendommen.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi knytter sig overordnet til Søgaard som et velbevaret eksempel på en skovriderbolig fra omkring 1900. Stuehuset er opført i 1905 efter tegninger af arkitekt Viggo Dahl (1860-1939). Dahl havde tidligere restaureret Petersgård Gods hovedbygning, ved Kalvehave, i 1898 og tegnet godsets avlsgård (1906) og forpagterbolig (1900) samt skovfogedboligen i Petersværft (1905). Det harmoniske og enkle udtryk, udført i gedigne materialer og elegante detaljer, er kendetegnende for Dahl, og ses også i Søgaard, hvorfra der indtil 1938 bestyredes 3.000 tdr. land skov under grevskabet Christianssæde.

Den kulturhistoriske værdi knytter sig desuden til stuehusets enkle og samtidig udsøgte detaljer og bygningsdele, som den markante frontkvist mod haven, de profilerede hovedgesimser, de fem beskedne rytterkviste (nogle kviste er rekonstrueret efter brand i 1986) og opsprossede korspostvinduer eller torammede vinduer med hjørnebeslag, der gør huset til et fint eksempel på et skovens hus til en højere funktionær. Dertil kommer tidstypiske detaljer som skodderne (ved besigtigelse taget ned til reparation), som et udtryk for den herskende smag på udvidelsestidspunkt.

Den kulturhistoriske værdi knytter sig desuden til de to udelængernes konstruktion i bindingsværk med fodrem, stolper, løsholter og skråband samt torammede småsprossede vinduer, revleporte, -døre og -luger, dels placeret i rundbuede åbninger. Hertil kommer de stråttækte halvvalmede tage med egnskarakteristisk holstensk mønning og spær med udhængsskalke. Der knytter sig tillige kulturhistorisk værdi til den traditionelle

farvesammensætning med hvidkalkede tavler og sort opstolpet bindingsværk.

Den kulturhistoriske værdi i stuehusets indre knytter sig til den i store træk bevarede grundplan i stueetagen, med køkken, anretterværelse og bryggers mod gården og stuer mod haven, som også er kendetegnet af enkelte sammenlægninger i nyere tid (inden fredningen). Den kulturhistoriske værdi knytter sig endvidere til de oprindelige og enkelte traditionelt udførte bygningsdele og -detaljer, herunder fyldingsdøre med gerichter, hængsler og greb, plankegulve og profilerede loftsgesimser.

I avslængernes indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til de enkle planløsninger, der afspejler rummenes tiltænkte brug, ligesom bygningernes slidstærke, enkle materialeholdning svarer til deres oprindelige brug til dyrehold og lade.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi ved Søgaard knytter sig til anlæggets beliggenhed mellem sø, mark og skov, hvor skovriderboligen fremstår helstøbt. Der knytter sig tillige kulturhistorisk værdi til Søgaards samlede anlæg, hvor de to bindingsværksbygninger, af ensartet størrelse og udtryk, er beliggende ud for hovedbygningens nordside, som to længer i et trefløjet anlæg omkring gårdspladsen, hvilket giver et herskabeligt udtryk. Den arkitektoniske værdi knytter sig ligeledes til facade- og gavlkompositionen med taktfaste vinduer, der er højest i stueetagen, og centralt placeret frontkvist mod haven. Hertil kommer det teglhængt halvvalmede tag med de små kviste, murede skorstenspiber i tagryggen, skodder og profilerede gesimser, der giver bygningen et elegant udtryk.

For de to udhuse gælder, at brugen af opstolpet tømmer giver dem en karakteristisk og pyntelig karakter, ligesom tømmeret på fin vis opdeler bygningskroppene i en taktfast rytme. De torammede vinduer, revleporte og luger giver udlængerne et robust udtryk, der underordner sig stuehuset.

I det indre knytter den arkitektoniske værdi sig til stuehusets næsten intakte planløsning samt plankegulve, trapper, loftsgesimser, fyldningsdøre og vinduernes detaljer, alle fint udførte, der giver bygningens indre et fornemt udtryk. Hertil kommer oprindeligt inventar som kakkellovn og den brandsikre boks i forværelset. I udhusene knytter den arkitektoniske værdi sig i det indre til den bevarede planløsning med det bevarede inventar.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier knytter sig til Søgaards samlede anlæg, bestående af stuehuset og de to udhuse omkring gårdspladsen.

De bærende fredningsværdier knytter sig i det ydre til udhusenes konstruktion i bindingsværk med alle detaljer og de ubrudte stråtækte halvvalmede tage med holstensk mønning. Hertil kommer de oprindelige og traditionelt udførte torammede vinduer, staldvinduer i støbejern, revleporte og -luger med alle detaljer samt den traditionelle materialeholdning og farveanvendelse. For stuehuset knytter de bærende fredningsværdier sig i det ydre til husets konstruktion i grundmur med det halvvalmede tag, hængt med røde tegl, med fire skorstenspiber i tagryggen og kvistene. Dertil kommer facadernes komposition og de oprindelige og traditionelt udførte korspostvinduer og fyldingsdøre. Endelig kommer den traditionelle materialeholdning.

De bærende fredningsværdier knytter sig i det indre til stuehusets og udhusenes i store træk intakte planløsning samt de oprindelige og ældre bygningsdele og -detaljer. Især plankegulve, trapperne, loftsgesimser, fyldningsdøre og vinduernes detaljer må fremhæves. Hertil kommer udvalgte elementer såsom kakkelovnen og den brandsikre boks i forværelset. I udhusene knytter den arkitektoniske værdi sig i det indre til den bevarede planløsning med det bevarede inventar. Endelig knytter de bærende fredningsværdier sig til den overordnede traditionelle materiale- og farveholdning.